

Alþingi
Umhverfis og samgöngunefnd
nefndasvid@altingi.is

Ísafirði 10. mars 2022

Umsögn; frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða og lögum um veiðigjald (öflun sjávargróðurs í atvinnuskyni), mál 350, 152. löggjafarþing.

Stjórn Fjórðungssambands Vestfirðinga hefur fjallað um þetta mál á síðustu árum. Fyrst þegar ákvæðum um nýtingu sjávargróðurs og lögum um veiðigjald var breytt árið 2017 og síðan þegar drög að breytingum á lögum komu fram í Samráðsgátt 2020 (mál S172/2020). Fjórðungsþing Vestfirðinga hafa einnig ályktað um efni málsins en verður vikið að því síðar í þessari umsögn.

Þær breytingar sem lagðar eru til í 350. máli eru að mati stjórnar Fjórðungssambands til talsverðra bóta frá núverandi ákvæðum laga og í þeim drögum að frumvarpi sem lögð voru í Samráðsgátt. Andi laga um fiskveiðistjórnun miðast við stjórnun á nytjastofnun sjávardýra sem nýta grunnsævið, landgrunn og eða úthafið en ekki þar sem um ræðir nytjastofna sem eru lítt eða alfarið staðbundnir. Telja verður að ákvæðið um gerð nýtingaráætlunar fyrir nýtingu þangs lykilatriði sé til muna réttari nálgun í nýtingarstjórnun, það er verið að ná fram samspili vinnslu afurða, nýtingarrétt sjávarjarða og síðan markmið um sjálfbæra nýtingu.

Stjórn Fjórðungssambandsins telur því þetta mikilvægt skref með breytingu á ákvæðum laga um fiskveiðistjórnun, en kallar á um leið um víðtækari umfjöllun um samspil sjálfbærar nýtingu staðbundinna nytjastofna og byggðapróun. Í ályktun 66. Fjórðungsþings Vestfirðinga er fjallað um þessi mál.

Ályktun um sjálfbæra nýtingu staðbundinna nytjastofna

Ályktun um sjálfbæra nýtingu staðbundinna nytjastofna 66. Fjórðungsþings Vestfirðinga, haustþing haldið á Ísafirði 22. og 23. október 2021, hvetur sjávarútvegs og landbúnaðarráðherra að stofna til starfshóps með aðkomu sveitarfélaga, ráðuneyta, stofnana, háskólasamfélags, veiðiréttarhafa og afurðavinnslna. Vinna starfshópsins verði móta stefnu um sjálfbæra nýtingu staðbundinna nytjastofna (þang, þari, grásleppa) á grundvelli greiningar á áhrifum af hagkvæmri nýtingu svæðisbundinna nytjastofna á byggðarlög, lífríki og vistkerfi. Ný frumvörp verði lögð fram sem samþætti markmið um sjálfbæra nýtingu staðbundinna nytjastofna og markmið um eflingu byggðarlaga sem tengd eru nýtingu þeirra.

Í greinargerð með ályktunni segir síðan;

Meginmarkmið laga um fiskveiðistjórnun og nýtingu nytjastofna er stuðla að sjálfbærri og hagkvæmri nýtingu fiskistofna sem leiði til traustar atvinnu og byggðar í landinu. Framkvæmd laganna gagnvart helstu nytjastofnum verið sú að hagkvæm nýting nytjastofns leiði til öflugar byggðar um land allt án sértækrar staðsetningar. Sérstaða við nýtingu sjávargróðurs og grásleppu umfram aðra nytjastofna sem falla undir lög um fiskveiðistjórnun, er hversu staðbundin nýtingin er og hversu afgerandi nýtingin er fyrir vöxt og viðgang einstakra byggðarlaga. Staða samfélaga á Vestfjörðum sem nýta þessar auðlindir er einnig viðkvæm með tilliti til íbúáþróunar og efnahagslegrar stöðu. Þeim til stuðnings hafa stjórnvöld og Alþingi sett markmið m.a. í Byggðaáætlun um jákvæða byggðþróun um land allt. Forðast verður þá stöðu að breyting á lögum um fiskveiðistjórnun vinni gegn settum markmiðum í byggðamálum og auki óöryggi um framtíð samfélaganna. Þess í stað ætti að vinna að samþættingu markmiða laga um fiskveiðistjórnun og markmiða í byggðamálum. Fjórðungsþing Vestfirðinga telur það því réttmæta kröfu, að sjónarmið er varða hagsmuni þessara samfélaga verði tekin til umfjöllunar við breytingu á lögum um fiskveiðistjórnun. Einnig telur Fjórðungsþing Vestfirðinga að málefnið skarist við skipulagsáætlanir sveitarfélaga og áætlanir stjórnvalda s.s. Landskipulagsstefnu og efla verði rannsóknir á lífríki, vistkerfum og tengsl samfélaga og auðlindanýtingar. Er það krafa Fjórðungsþings Vestfirðinga að stofnaður verið starfshópur með aðkomu sveitarfélaga, ráðuneyta, stofnana, háskólasamfélags, veiðiréttarhafa og afurðavinnslu. Hlutverk starfshópsins verði að greina áhrif nýtingar á efnahag, samfélög, lífríki og vistkerfi og setningu markmiða sem styðja við framþróun samfélaga og tryggi sjálfbærni nytjastofna.

Beint er til atvinnuveganefndar að fjalla um mikilvægi heildarumfjöllunar um nýtingu staðbundinna nytjastofna og byggðaðróun við afgreiðslu máls 350. Í því sambandi er áhugaverð umræða sem Matvælaráðherra hefur nú hafið með kynningu á áherslum og verklagi við stefnumótun á sviði matvæla (mál í Samráðsgátt S49/2022).

Stjórn Fjórðungssambands Vestfirðinga áskilur sér rétt að veita umsögn um málið á seinni stigum.

F.h. Fjórðungssambands Vestfirðinga
Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri